

Escoles Blaves.

Submergint als més joves en el coneixement del mar

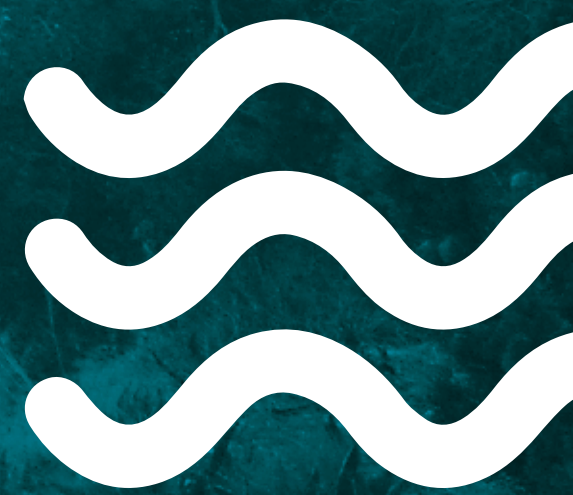
PER + INFO: WWW.ESCOLESBLAVES.CAT

El projecte Escoles Blaves és fruit de la passió i l'entusiasme de dos amants del món marí. Eli Bonfill, llicenciada en Ciències del Mar, i Aurora Requena, llicenciada en Biologia, van creuar els seus camins a la universitat, durant el Màster en Ciències del Mar que ambdues realitzaren entre 2009 i 2010. De seguida van connectar i juntes van fundar l'Associació Catalana d'Oceanògrafs i Oceanògrafs (ACOIO). Poc després, i conscients que al sector ambiental hi ha poc espai per al desenvolupament professional en recerca científica, es van embarcar en la seva particular aventura empresarial, creant Plànton, la seva empresa, i apostant per un innovador projecte d'educació, divulgació i conscienciació ambiental que és Escoles Blaves. L'objectiu: fer més proper a la població en general, i als més joves en particular, aquest gran desconegut que és el mar. Ensenyar a estimar-lo a través del coneixement de la seva riquesa i a protegir-lo de les agressions a les quals constantment el sotmetem, moltes vegades per inconsciència.

Aquesta idea pionera en educació s'ha materialitzat en el desenvolupament d'un programa pilot dut a terme a vuit instituts de la Ribera d'Ebre, Montsià i Baix Ebre.

Tot va començar amb una idea: crear una empresa dedicada a la divulgació científica i serveis relacionats amb la preservació del medi marí. Sense dubtar-ho un moment i sense tenir coneixements previs de gestió empresarial, Eli i Aurora, les dues co-directores de Plànton, es van posar per feina i van desenvolupar un pla d'empresa que van presentar el 2012 al premi Emprèn en Femení, que concedeix anualment la Diputació de Tarragona, dotat amb 8.000 €, confiant en poder engegar el seu projecte si ho aconseguien, i així va ser. El mateix dia del lliurament del guardó, els hi va arribar el primer encàrrec, ens comenta Eli de manera anecdòtica: uns cartells divulgatius per a la platja d'Alcanar, amb el que obririen una línia de treball que s'ha traduït en un dels seus serveis més demandats.

Per a Eli Bonfill, "és molt important prendre consciència que, més enllà de comprovar l'estat de conservació de les platges i de l'entorn marí, és necessari fer-ne seguiment i mantenir-lo". Això, confessa, "és el que més costa d'entendre", moltes vegades, també, per falta de pressupost. D'aquí, el propòsit d'aconseguir "que més gent conegui el mar i la importància que té protegir-lo". >>

Apropant el mar a les Terres de l'Ebre

Amb aquest esperit va néixer Escoles Blaves, un projecte titulat oficialment 'Apropant el mar a les Terres de l'Ebre', i que durant el passat 2017 es va implantar com a programa pilot als cicles de secundària (ESO) de vuit instituts de la Ribera d'Ebre, Montsià i Baix Ebre, completant-se amb més de 20 xerrades en biblioteques i centres cívics de l'entorn. El projecte va ser presentat i aprovat a la 'convocatòria d'ajudes per al foment de la cultura científica, tecnològica i de la innovació 2016' de la FECYT (Fundació Espanyola per a la Ciència i Tecnologia) i compta amb l'aval del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. A més, disposa de finançament privat a través de l'Obra social "La Caixa" i ANAV.

El projecte Escoles Blaves pretén introduir les ciències marines als centres educatius, en paraules de la co-directora de Plàncton, "que es parli més del mar a les classes de ciència de les escoles" donant formació i suport als professors que imparteixen classes de ciència als diferents cursos de l'ESO dels instituts. En concret, el programa pilot s'ha realitzat als instituts Mare de Déu de la Candelera (Ametlla de Mar), Blanca d'Anjou (El Perelló), Joaquim Bau (Tortosa), Sòl-de-Riu (Alcanar), Manuel Surts i Ferré (Ulldecona) i als instituts

de Deltebre, Roquetes i Flix. Aquestes activitats s'han complementat, a més, amb xerrades-taller orientades a "entusiasmar" a la població perquè valorin els ecosistemes marins i costaners propers, que ja són Reserva de la Biosfera, i mostrar com la ciència marina influeix en les nostres vides.

La formació dels professors es va dur a terme als denominats campus de professorat impartits per vuit investigadors que van realitzar xerrades divulgatives sobre les seves recerques. Durant quatre dies, repartides en vuit sessions, una per cada investigador, els formadors van adquirir nocions bàsiques, recursos i materials per poder impartir classes sobre algun dels àmbits proposats: robòtica submarina; invertebrats marins; oceanografia física i ciència ciutadana; gestió de costes i problemes del plàstic en el mar i oceanografia química. Segons Eli Bonfill, "es tracta d'una formació molt pràctica, amb materials senzills, fàcils de trobar i de baix cost". Després de la formació dels professors, es va realitzar la fase d'implantació en els instituts, acompanyant-los tant a l'aula com en activitats al mar. Durant cinc mesos s'ha dedicat una setmana a cada institut i s'han dissenyat formats a la mida dels docents perquè siguin capaços d'integrar-los a les seves classes i

- 01.** Els nens descobreixen el món dels mol·luscs.
- 02.** L'equip de docents de l'Institut de Deltebre rep la "maleta blava".
- 03.** Activitats del campus de professorat.

Plàncton, una empresa dedicada a la divulgació marina

Les activitats de Plàncton es divideixen en quatre àmbits: la divulgació i la comunicació, l'educació i la formació, el seguiment de la posidònia i el centre de submarinisme. En cadascuna d'aquestes dimensions es realitzen diferents tipus de treballs però tots ells fidels a la seva essència divulgativa del món marí. En comunicació, destaca l'elaboració de cartells, desenvolupament de pàgines web, tallers i suport a ajuntaments i centres de recerca, entre uns altres. En educació, xerrades i conferències en centres de formació i al públic en general i educació ambiental. Al centre de busseig, "vam començar fent *snorkel* en la nostra faceta de divulgació i educació, per apropar la realitat dels fons marins" assegura Eli Bonfill, realitzant l'activitat qui viu aquí?. "Aquesta activitat va tenir una gran acollida i la gent ens demanava més, va superar la nostra capacitat", confessa, "així que vam decidir reobrir el centre de submarinisme que hi havia a l'Ametlla de Mar", a la platja situada al costat del Castell de Sant Jordi. Durant quatre mesos a l'any s'hi pot realitzar *snorkel*, submarinisme i activitats familiars. "Hem aconseguit que durant l'estiu, 1500 persones entrin a l'aigua a conèixer els fons i la riquesa del mar".

De totes les àrees en les que hi treballen la que els fa especial il·lusió és la gestió de projectes. Es tracta de l'àmbit més científic: la realització de mostres per a crear espais protegits i el seguiment. Però per a poder realitzar-los depenen ineludiblement de l'administració donat que n'ha d'intervenir per a la declaració d'espais protegits. En aquest àmbit se senten especialment orgulloses del projecte realitzat a l'Ametlla de Mar on van dur a terme una prospecció a l'espai protegit per veure la seva biodiversitat i transformar-lo en l'espai natural declarat que és actualment.

ho continuïn per ells mateixos una vegada finalitzat el projecte. Durant aquest temps, els alumnes han experimentat amb la salinitat de les aigües, han realitzat mostres de micro-plàstics al mar, han vist in situ com es formen les platges i com conservar-les, han estudiat la cadena alimentària a través d'un videojoc o fins i tot han après a muntar un aquari.

Tots els materials i tallers que s'han dissenyat al llarg d'aquests mesos de vigència del projecte es troben disponibles a la web d'Escoles Blaves. "Qualsevol que estigui interessat els pot consultar i utilitzar", confirma Bonfill. A més, com a finalització del projecte, l'equip de Plàncton ha preparat el que la investigadora defineix com a "maleta blava". Es tracta d'un caixa "personalitzada" amb materials "que hem detectat que no tenen i que poden necessitar per continuar amb les activitats", concreta, i que ha estat lliurada a cadascun dels participants, juntament amb una placa distintiva per ser "Escola Blava".

A partir d'ara, s'inicia una nova etapa de recerca de finançament per poder continuar el projecte en els propers cursos i donar resposta a noves peticions, ja que "hi ha molt d'interès a participar en les nostres activitats", afirma satisfeta la co-directora de Plàncton. //